

Morska farma wiatrowa Bałtyk Środkowy III

Raport o oddziaływaniu
na środowisko

Tom I. Rozdział 2

Otoczenie polityczne i prawne

Wykonawca:
Grupa Doradcza SMDI

Zamawiający:
Polenergia Bałtyk III Sp. z o.o.

Warszawa,
kwiecień 2015 r.

Informacje o dokumencie

Dokument:	Morska farma wiatrowa Bałtyk Środkowy III Raport o oddziaływaniu na środowisko Tom I. Rozdział 2 Otoczenie polityczne i prawne
Wersja:	Ostateczna
Autorzy:	Zespół autorski został wskazany w oddzielnej części raportu (Tom I Rozdział 1)
Sprawdził:	Krzysztof Mielniczuk
Zatwierdził:	Maciej Stryjecki

Zamawiający:	Polenergia Bałtyk III Sp. z o.o. ul. Krucza 24/26 00-526 Warszawa
Wykonawca:	SMDI Doradztwo Inwestycyjne Sp. z o.o. Al. Wilanowska 208/4 02-765 Warszawa
Data umowy:	20.01.2015 r.

Spis treści

Skróty	4
1. Wprowadzenie	5
2. Uwarunkowania międzynarodowe	5
3. Polityka i prawo Unii Europejskiej	6
4. Krajowe uwarunkowania polityczne	7
4.1. Morska energetyka w dokumentach strategicznych	8
4.2. Bariery polityczne	9
5. Krajowe uwarunkowania prawne	10
5.1. System wsparcia dla odnawialnych źródeł energii	10
5.2. Pozwolenia wymagane polskim prawem	11
5.3. Bariery prawne	11
6. Materiały źródłowe i porównawcze	13
6.1. Dokumenty strategiczne.....	13
6.2. Akty prawne.....	13
6.3. Literatura i opracowania eksperckie	14
6.4. Strony internetowe.....	14

Skróty

GW	Gigawat
KPD	Krajowy Plan Działania
MW	Megawat
MFW	Morska farma wiatrowa
MWh	Megawatogodzina
OZE	Odnawialne źródła energii
PSZW	Pozwolenie na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich
Ustawa OZE	Ustawa o odnawialnych źródłach energii

1. Wprowadzenie

Morska energetyka wiatrowa odgrywa coraz większą rolę w Europie i na świecie. Chociaż farmy wiatrowe zlokalizowane na lądzie wciąż przeważają to rola morskich farm wiatrowych będzie sukcesywnie wzrastać. Mimo znacząco większych niż na lądzie kosztów inwestycyjnych MFW stają się coraz bardziej konkurencyjne ze względu na następujące czynniki:

- wiatry na obszarach morskich wieją z większą prędkością i nie są tak zmienne, dzięki czemu rośnie potencjał wytwórczy farm wiatrowych i stabilność systemu elektroenergetycznego ;
- na obszarach morskich można montować większe turbiny wiatrowe o znacznie większej mocy z uwagi na brak ograniczeń przestrzennych i możliwość transportu komponentów z miejsca produkcji na miejsce instalacji drogą morską;
- morskie farmy wiatrowe, jeżeli nie zakłócają działalności na morzu i nie oddziałują negatywnie na środowisko morskie, nie budzą w społeczeństwie tak silnych emocji i nie wywołują konfliktów społecznych¹.

Rozwój energetyki wiatrowej wpisuje się też w międzynarodowe i unijne zobowiązania Polski, które zostały opisane w dalszej części rozdziału.

2. Uwarunkowania międzynarodowe

Podstawowym czynnikiem stymulującym światowy rozwój odnawialnych źródeł energii, w tym morskiej energetyki wiatrowej jest dążenie do ograniczenia wykorzystania paliw kopalnych oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu.

W kontekście międzynarodowym Polska jest sygnatariuszem Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (*United Nations Framework Convention on Climate Change*, UNFCCC). Konwencja ta została podpisana 9 maja 1992 r. w Rio de Janeiro.

Konwencja określa założenia międzynarodowej współpracy dotyczącej **ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (mitygacji)** odpowiedzialnych za zjawisko globalnego ocieplenia, mających swoje źródło w działalności człowieka. Dotychczas Konwencję ratyfikowało 195 stron (194 państwa oraz Unia Europejska). Polska ratyfikowała Konwencję w czerwcu 1994 r.

Najważniejszym, prawnie wiążącym instrumentem Konwencji jest **Protokół z Kioto**, podpisany 11 grudnia 1997 r., weszły w życie w lutym 2005 r. Na jego mocy państwa rozwinięte, w tym kraje będące w procesie transformacji do gospodarki rynkowej, zobowiązały się do **ograniczenia emisji gazów cieplarnianych** o przynajmniej 5% w stosunku do roku 1990. Państwa rozwijające się nie zostały zobowiązane do ograniczenia emisji. Podział ten odzwierciedlony jest w Aneksach do Konwencji klimatycznej (kraje należące do Aneksu I to kraje rozwinięte, kraje nienależące do Aneksu I to kraje rozwijające się).

Początkowo okres obowiązywania Protokołu obejmował lata 2008-2012. Podczas szczytu klimatycznego w Doha (Katar) w 2012 r. zdecydowano o jego przedłużeniu na drugi okres

¹ Źródło: strona internetowa www.fnez.pl [data dostępu: 01.09.2014]

zobowiązań obejmujący lata 2013-2020. Protokół z Kioto nie obejmuje największych emitentów gazów cieplarnianych, tj. Stanów Zjednoczonych czy Chiny.

Konferencja Stron Konwencji (ang. Conference of Parties, COP) jest najwyższym organem konwencji UNFCCC. W jej skład wchodzi przedstawiciele Stron Konwencji. Obrady Konferencji Stron odbywają się corocznie. COP podejmuje decyzje konieczne do efektywnego wdrożenia postanowień Konwencji oraz regularnie dokonuje przeglądu realizacji tych postanowień. Ostatni szczyt klimatyczny odbył się w grudniu 2014 r. w Limie (Peru)², a rok wcześniej, w 2013 r. w Warszawie³.

Nowe porozumienie dotyczące polityki klimatycznej ma zostać przyjęte podczas COP21 w 2015 r. w Paryżu i zostać wdrożone do 2020 r. Do tej pory nie zostały jednak wypracowane szczegółowe cele redukcji emisji gazów cieplarnianych.

3. Polityka i prawo Unii Europejskiej

Za początek morskiej energetyki wiatrowej na świecie można uznać budowę pierwszej komercyjnej farmy wiatrowej na morzu nieopodal miejscowości Vindeby w Danii. Od tego czasu Europa, a zwłaszcza wybrane kraje Unii Europejskiej tj. Wielka Brytania, Dania, Niemcy i Belgia wiodą prym na światowym rynku technologii morskich farm wiatrowych. Na koniec roku 2014 w Europie zainstalowanych było ok. 8 GW w elektrowniach wiatrowych na morzu, co czyni Europę światowym liderem produkcji energii w morskich farmach wiatrowych.

Ambitna polityka Unii Europejskiej w stronę redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenia udziału alternatywnych źródeł wytwarzania energii stały się głównym motorem rozwoju odnawialnych źródeł energii. Jednocześnie ograniczone możliwości lokalizowania farm wiatrowych na lądzie oraz znaczący potencjał gospodarczy spowodowały dynamiczny rozwój morskiej energetyki wiatrowej.

W 2008 r. Unia Europejska przyjęła tzw. **pakiety klimatyczno – energetyczny**. Jest to zbiór aktów prawnych mających na celu realizację założeń dotyczących przeciwdziałania zmianom klimatycznym. Zakłada ograniczenie o 20% emisji gazów cieplarnianych, wzrost o 20% efektywności energetycznej, a także osiągnięcie 20% udziału energii produkowanej z odnawialnych źródeł energii, do 2020 r.

Elementem tego pakietu jest **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/28/WE** z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych poprzez tworzenie systemu wsparcia. Dyrektywa nakłada między innymi indywidualne cele udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto, dla każdego z krajów członkowskich. Dla Polski cel ten został wyznaczony na poziomie 15%. Polska ma obowiązek wdrożenia przepisów dyrektywy do polskiego ustawodawstwa.

Rola morskich elektrowni wiatrowych została dodatkowo podkreślona w listopadzie 2008 roku w komunikacie Komisji Europejskiej w sprawie roli morskiej energetyki wiatrowej w wypełnianiu celów polityki energetycznej UE.⁴ W szczególności w komunikacie tym zwrócono uwagę na fakt, iż

² Źródło: strona internetowa unfccc.int [data dostępu: 26.02.2015]

³ Źródło: strona internetowa www.cop19.gov.pl [data dostępu: 01.09.2014]

⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego komitetu ekonomiczno-społecznego oraz Komitetu regionów - Morska energia wiatrowa: Działania niezbędne do realizacji celów polityki energetycznej w perspektywie roku 2020 i dalszej, 13.11.2008

budowa morskich farm wiatrowych na terenie państw członkowskich UE posiada bardzo duży potencjał: „(...) sektor morskiej energii wiatrowej znacząco przyczyni się do spełnienia wszystkich trzech celów nowej polityki energetycznej: obniżenia emisji gazów cieplarnianych, zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii jak i poprawy konkurencyjności UE”. W związku z tym faktem, do końca 2010 roku UE przeznaczyła środki finansowe w wysokości ok. 565 mln EUR na realizację dziewięciu projektów zakładających budowę dużych MFW, jak również na badania rozwojowe poprawiające efektywność technologiczną sektora oraz inwestycje w przemysł towarzyszący.

W styczniu 2014 r. Komisja Europejska zaproponowała nowe cele polityki energetycznej i klimatycznej do 2030 roku. Cel redukcji emisji gazów cieplarnianych miałby wynosić 40 %, a udział odnawialnych źródeł energii 27 % (bez podziału na indywidualne cele krajowe). Cele te zostały przyjęte na posiedzeniu Rady Europejskiej, które odbyło się 23-24 października 2014 r. i stanowią podstawę do negocjacji ogólnoświatowych celów klimatycznych.

4. Krajowe uwarunkowania polityczne

W Polsce od wielu lat na szczeblu centralnym i regionalnym prowadzona jest polityka, której celem jest rozwój morskiej energetyki wiatrowej na polskich obszarach morskich z wykorzystaniem potencjału polskiego przemysłu morskiego, choć widoczny jest brak spójności pomiędzy strategiami na poziomie regionalnym i krajowym. Administracja centralna podjęła do tej pory szereg inicjatyw, które mają na celu wsparcie branży morskiej energetyki wiatrowej, w tym m.in.:

- a) przyjęcie w obowiązującej Polityce energetycznej Polski do roku 2030 zadań z zakresu likwidacji barier dla realizacji projektów morskich farm wiatrowych,
- b) określenie w Krajowym Planie Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych celu wielkościowego dla morskich farm wiatrowych na poziomie 500 MW zainstalowanej mocy w roku 2020,
- c) zmiana ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, dostosowująca procedury pozwoleń lokalizacyjnych do specyfiki MFW,
- d) rozpatrzenie ponad 70 wniosków lokalizacyjnych dla morskich farm wiatrowych i wydanie ponad 20 pozwoleń na wznoszenie morskich farm wiatrowych w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej Morza Bałtyckiego,
- e) podpisanie umów przyłączeniowych dla morskich farm wiatrowych o łącznej mocy ok. 2,2 GW,
- f) rozpoczęcie prac nad dedykowanym systemem wsparcia dla morskich farm wiatrowych w ramach prac nad projektem ustawy o OZE z 2012 r. – określenie odrębnego współczynnika korekcyjnego,
- g) zawarcie dedykowanych zapisów dla morskiej energetyki wiatrowej w projekcie ustawy o OZE z dnia 20 lutego 2015 r.

Ponadto, przedstawiciele władzy publicznej: Rady Ministrów, parlamentu i samorządów wojewódzkich wielokrotnie wyrażali poparcie dla rozwoju morskiej energetyki i krajowego przemysłu morskiego, jako zaplecza dostawczo-logistycznego dla MFW.

Marszałkowie województw pomorskiego i zachodniopomorskiego oficjalnie poparli rozwój morskiej energetyki wiatrowej w swojej korespondencji z kluczowymi ministrami polskiego Rządu.

W trakcie opracowywania niniejszego raportu trwały rządowe prace nad nowelizacją ustawy o obszarach morskich RP i administracji morskiej. Poza dostosowaniem przepisów krajowych do dyrektywy ustanawiającej ramy planowania przestrzennego obszarów morskich nowelizacja ustawy może mieć znaczenie dla inwestorów, którzy jako pierwsi uzyskali pozwolenia na wznoszenie sztucznych wysp dla morskich farm wiatrowych. Branża morskiej energetyki wiatrowej wielokrotnie zaznaczała potrzebę wydłużenia ważności pozwoleń dla projektów, które pozwolenia uzyskały przed zmianą systemu wsparcia dla odnawialnych źródeł energii. MFW BSIII jest jednym z tych projektów.

4.1. Morska energetyka w dokumentach strategicznych

Podstawowym krajowym dokumentem strategicznym w dziedzinie energetyki jest **Polityka energetyczna Polski do 2030 roku**, przyjęta Uchwałą Rady Ministrów nr 202/2009 z dnia 10 listopada 2009 roku. Jednym z głównych celów Polityki jest wypełnienie założeń europejskiej polityki energetycznej w zakresie wzrostu udziału odnawialnych źródeł energii oraz zmniejszenia emisji w sektorze energetyki wynikające z polityki energetyczno-klimatycznej. Zgodnie z Polityką energetyczną Polski do 2030 roku udział odnawialnych źródeł energii w Polsce ma wzrosnąć do 15% w 2020 roku i 20% w roku 2030. W odniesieniu bezpośrednio do MFW jednym z działań zawartych w Polityce energetycznej Polski do 2030 roku jest „stworzenie warunków ułatwiających podejmowanie decyzji inwestycyjnych dotyczących budowy farm wiatrowych na morzu”.

W trakcie przygotowywania niniejszego raportu trwają prace rządowe nad aktualizacją Polityki energetycznej Polski do roku 2050, który to dokument będzie wyznaczał nowe kierunki rozwoju energetyki w Polsce. W sierpniu 2014 ukazał się projekt dokumentu Polityka energetyczna Polski do roku 2050. Dokument jest na etapie konsultacji. W odniesieniu do odnawialnych źródeł energii Polityka w scenariuszu preferowanym zakłada niewykraczanie poza cele wyznaczone przez politykę energetyczno-klimatyczną Unii Europejskiej. Podkreślana jest w dokumencie rola technologii OZE zapewniających stabilność systemu oraz mogących przysłużyć się do rozwijania krajowych specjalizacji technologicznych – morska energetyka wiatrowa charakteryzuje się tymi cechami.

Kolejnym kluczowym dokumentem strategicznym jest przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 7 grudnia 2010 r. **Krajowy Plan Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych (KPD)**. Dokument ten stanowi niejako mapę drogową wypełnienia celów wskazanych w przywołanej wcześniej Dyrektywie 2009/28/WE. KPD określa cele w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych w podsektorze transportowym, podsektorze energii elektrycznej, podsektorze ogrzewnictwa i chłodnictwa w 2020 r. Dokument uwzględnia przy tym wpływ innych środków polityki efektywności energetycznej na końcowe zużycie energii oraz odpowiednie środki, które należy podjąć dla osiągnięcia krajowych celów ogólnych w zakresie udziału OZE w wykorzystaniu energii finalnej. W KPD wyznaczono cel mocy zainstalowanej dla morskich farm wiatrowych **wynoszący 500 MW do 2020 r.** W dniu 2 grudnia 2011 r. Rada Ministrów przyjęła opracowany przez Ministerstwo Gospodarki dokument pn.: Uzupełnienie do Krajowego Planu Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. Uzupełnienie aktualizuje informacje ujęte w Krajowym Planie Działania.

Oprócz dokumentów strategicznych sektora energetycznego morska energetyka znajduje swoje miejsce w politykach i strategiach pobocznych sektorów, w tym:

- Polityce morskiej Rzeczypospolitej Polskiej do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) – polityka jest na etapie projektu. W ramach dokumentu wskazano realny potencjał rozwoju morskiej energetyki wiatrowej na poziomie 6 GW mocy zainstalowanej do roku 2030. Jednym ze wskazanych celów jest „wykorzystanie obszarów morskich dla produkcji energii i dostaw surowców energetycznych”. Działaniami zmierzającym do realizacji celu jest „stworzenie warunków dla wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych na morzu tj. wiatru, prądów morskich i falowania” oraz „budowa i modernizacja morskiej infrastruktury przesyłowej i magazynowej umożliwiającej dywersyfikację dostaw surowców energetycznych”;
- Strategii rozwoju portów morskich 2015 – morska energetyka wiatrowa wpisuje się w następujące priorytety strategii: rozwój oferty usługowej w portach, budowę wizerunku portów jako ważnych biegunów zrównoważonego rozwoju regionów i gmin nadmorskich. Strategia rozwoju portów morskich zostanie zastąpiona dokumentem „Program rozwoju polskich portów morskich” wdrażającym zapisy Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku);
- Strategii Rozwoju Kraju 2020 - jest główną strategią rozwojową w średnim horyzoncie czasowym. Morska energetyka wiatrowa wpisuje się m.in. w priorytety strategii dotyczące ograniczania ryzyka ekologicznego i energetycznego, związanego odpowiednio z degradacją środowiska i zbyt małą podażą surowców energetycznych oraz budowania innowacji technologicznych;
- Programie rozwoju elektroenergetyki z uwzględnieniem źródeł odnawialnych w Województwie Pomorskim do roku 2025 – jest dokumentem sektora energetyki o znaczeniu regionalnym. Wśród celów odnoszących się do morskiej energetyki wiatrowej wskazane zostały: redukcja uzależnienia od tradycyjnych źródeł energii poprzez zwiększenie udziału produkcji energii ze źródeł odnawialnych do poziomu co najmniej 19% w 2025. W związku z tym, że morskie farmy wiatrowe mogą stanowić bardzo ważny impuls dla rozwoju regionu pomorskiego zakłada się możliwość instalacji elektrowni wiatrowych na morzu o mocy do 1200-1500 MW w roku 2025 (na obszarach morskich stycznych do województwa pomorskiego).

4.2. Bariery polityczne

Wśród najważniejszych barier dla rozwoju morskiej energetyki wiatrowej o charakterze politycznym należy wymienić:

- brak spójnej polityki rządu i samorządów wobec rozwoju morskiej energetyki wiatrowej, w szczególności po roku 2020,
- niska świadomość polityków szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego dotycząca szans, korzyści, ale i warunków rozwoju morskiej energetyki wiatrowej,
- brak spójnych celów ilościowych i jakościowych dotyczących rozwoju MEW w polityce energetycznej kraju,

- niedoceniające odnawialnych źródeł energii jako narzędzia stymulowania rozwoju regionalnego i zwiększania bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację źródeł,
- brak spójnych celów i planów działania dotyczących rozwoju morskiej energetyki wiatrowej oraz przemysłu morskiego jako zaplecza dostawczego i logistycznego dla tego sektora w strategiach rozwoju regionalnego. Mimo działań podejmowanych na rzecz rozwoju morskiej energetyki wiatrowej wciąż brak jednej spójnej strategii dla całego kraju,
- brak uwzględnienia w strategii rozwoju portów morskich celów ilościowych i wymogów zapewniających stworzenie efektywnego zaplecza logistycznego dla morskich farm wiatrowych.

5. Krajowe uwarunkowania prawne

Uwarunkowania prawne rozwoju morskich farm wiatrowych należy rozpatrywać w dwóch aspektach tj.: systemu wsparcia dla odnawialnych źródeł energii oraz pozwoleń wymaganych polskim prawem.

5.1. System wsparcia dla odnawialnych źródeł energii

W dniu 11 marca 2015 r. Prezydent RP podpisał ustawę z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Ustawa OZE). Ustawa OZE całkowicie zmieniła dotychczas obowiązujący system wsparcia odnawialnych źródeł energii, który był oparty na świadectwach pochodzenia, czyli tzw. „zielonych certyfikatach”. Nowy system wsparcia, choć dopuszcza utrzymanie systemu zielonych certyfikatów dla inwestycji ukończonych przed wejściem w życie Ustawy OZE, to dla nowych inwestycji, w tym Morskiej Farmy Wiatrowej Bałtyk Środkowy III, wprowadza system oparty na aukcjach promujących najtańsze technologie.

Nowy system wsparcia zakłada organizację aukcji przynajmniej raz przez Urząd Regulacji Energetyki. W ramach aukcji wyłaniane będą projekty inwestycji odnawialnych źródeł energii, które będą w stanie dostarczyć wymaganą w aukcji ilość energii po stałej, określonej w ofercie inwestora cenie. Pozostałe projekty, które okażą się zbyt drogie, nie uzyskają wsparcia systemowego. Okres wsparcia będzie obowiązywał przez 15 lat, po tym okresie wytwórca będzie otrzymywał jedynie przychody ze sprzedaży energii elektrycznej na rynku hurtowym.

Przygotowanie i realizacja projektu morskiej farmy wiatrowej to proces szczególnie długotrwały i obciążony wyjątkowym ryzykiem niespotykanym w innych technologiach odnawialnych źródeł energii. Dlatego ustawa zawiera zapisy dedykowane dla morskiej energetyki wiatrowej, których celem jest uwzględnienie szczególnego charakteru tej technologii. Dedykowane zapisy dotyczą: dopuszczenia do aukcji projektów morskich farm wiatrowych z prawomocną decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach (dla pozostałych technologii wymagane jest pozwolenie na budowę), wydłużenie okresu wsparcia do roku 2040 (przy utrzymaniu 15-letniego okresu gwarancji zakupu energii) oraz wydłużenie do 72 miesięcy okresu od wygrania aukcji do uruchomienia produkcji energii elektrycznej.

5.2. Pozwolenia wymagane polskim prawem

Przygotowanie i realizacja projektu morskiej farmy wiatrowej to proces długotrwały, którego przebieg reguluje szereg aktów prawnych. Poniżej przedstawiono listę głównych etapów administracyjno-prawnych realizacji inwestycji:

- procedura uzyskania pozwolenia na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich dla farmy wiatrowej i stacji badawczo-pomiarowej (PSZW),
- procedura uzyskania warunków przyłączenia i zawarcia umowy przyłączeniowej,
- procedura oceny oddziaływania na środowisko i uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (w tym badania środowiskowe),
- uzyskanie pozwolenia na budowę dla stacji badawczo-pomiarowej i pomiary wietrzności,
- procedura uzyskania pozwolenia na układanie i utrzymywanie podmorskich kabli i rurociągów na morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym (w tym uzgodnienia przebiegu),
- procedura uzyskania pozwolenia na układanie i utrzymywanie podmorskich kabli i rurociągów w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej (w tym uzgodnienia przebiegu),
- procedura uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla infrastruktury przesyłowej (w tym badania środowiskowe),
- procedura uzyskania decyzji lokalizacyjnej dla przyłączy lądowych (w tym uzgodnienia lokalizacji),
- procedura uzyskania pozwolenia na budowę dla morskiej farmy wiatrowej i kabla podmorskiego (w tym badania geotechniczne i projektowanie),
- procedura uzyskania pozwolenia na budowę infrastruktury przesyłowej na lądzie,
- procedura uzyskania koncesji na wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł.

5.3. Bariery prawne

Jak wykazano wcześniej ścieżka pozwoleń dla inwestycji morskich farm wiatrowych jest wyjątkowo skomplikowana. Dodatkowo sprawę komplikuje fakt, że polskie prawo często nie uwzględnia szczególnego i pionierskiego charakteru tak wielkich inwestycji na morzu, co prowadzi do problemów interpretacyjnych i konieczności modyfikacji prawa.

Wśród najważniejszych barier dla rozwoju morskiej energetyki wiatrowej o charakterze prawnym należy wymienić:

- brak dedykowanego systemu wsparcia dla morskiej energetyki wiatrowej gwarantującego stabilne warunki wsparcia (w przypadku systemu aukcyjnego nie ma gwarancji otrzymania wsparcia),
- zbyt krótkie okresy ważności pozwoleń lokalizacyjnych dla projektów, które uzyskały te pozwolenia w latach 2012-13,

-
- brak powiązania procedury wydawania decyzji lokalizacyjnych z przyznawaniem warunków przyłączenia do sieci,
 - system przydzielania lokalizacji dla morskich farm wiatrowych niegwarantujący wyboru najbardziej wiarygodnych inwestorów,
 - brak systemu weryfikacji wydanych warunków przyłączeniowych pod kątem realizowalności projektów,
 - pełne obciążenie właściciela MFW kosztami przyłączenia farmy do punktu przyłączenia do KSE zlokalizowanego na lądzie,
 - brak systemu zachęt do współpracy inwestorów morskich farm wiatrowych z operatorem przy rozbudowie sieci morskich, tworzeniu systemów magazynowania i bilansowania energii z MFW,
 - brak zasad ponoszenia odpowiedzialności za nieuzasadnione blokowanie inwestycji przez organizacje ekologiczne.

6. Materiały źródłowe i porównawcze

6.1. Dokumenty strategiczne

1. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC), 1992 r.,
2. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego komitetu ekonomiczno-społecznego oraz Komitetu regionów - Morska energia wiatrowa: Działania niezbędne do realizacji celów polityki energetycznej w perspektywie roku 2020 i dalszej, 2008 r.
3. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, 2009 r.
4. Projekt Polityki energetycznej Polski do 2050 roku, sierpień 2014 r.
5. Krajowy Plan Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, 2010 r.
6. Projekt Polityki morskiej Rzeczypospolitej Polskiej do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku), czerwiec 2014 r.
7. Strategia rozwoju portów morskich do 2015 roku, 2007 r.
8. Strategia Rozwoju Kraju 2020, 2012 r.
9. Program rozwoju elektroenergetyki z uwzględnieniem źródeł odnawialnych w Województwie Pomorskim do roku 2025, 2010 r.

6.2. Akty prawne

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych poprzez tworzenie systemu wsparcia (Dz. U. L 140 z 5.06.2009).
2. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j.: Dz.U z 2012 r. nr 1059, ze zm.).
3. Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (t.j.: Dz.U. z 2013 r. poz. 934, ze zm.).
4. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j.: Dz.U. 2012.poz. 647, ze zm.).
5. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j.: Dz.U. z dnia 2013, poz. 1235, ze zm.).
6. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j.: Dz. U. z 2013 r., poz. 1409, ze zm.)
7. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii

6.3. Literatura i opracowania eksperckie

1. Stryjecki M., Mielniczuk K., Biegaj J., Przewodnik po procedurach lokalizacyjnych i środowiskowych dla farm wiatrowych na polskich obszarach morskich, Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej, Warszawa, 2012 r.
2. Stryjecki M., Wójcik M., Sokołowski J., Biegaj J., Bojanowska B., Gabryś A., Program rozwoju morskiej energetyki i przemysłu morskiego w Polsce, Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej, Warszawa, 2013 r.

6.4. Strony internetowe

1. www.cop19.gov.pl [data dostępu: 01.09.2014]
2. www.unfccc.int [data dostępu: 26.02.2015]
3. www.fnez.pl [data dostępu: 01.09.2014]